

## **Роль закладів та установ культури в національно-патріотичному вихованні дітей та молоді**

На рівні із системою освіти велика роль у процесі формування ідеології патріотизму у молодого покоління належить також закладам культури різного мистецького та освітянського спрямування.

Який же патріотизм, з якими якостями і рисами ми повинні формувати у молоді?

Серед характерних ознак патріотизму визначається:

- розуміння і сприйняття української ідеї;
- сприяння розбудові державної незалежності;
- засвоєння національних цінностей: української культури, мови, прищеплення шанобливого ставлення до історичної пам'яті;
- військово-патріотичне виховання тощо.

У філіях Централізованої бібліотечної системи Печерського району намагаються усіма можливими засобами нагадати відвідувачам про те, у якій могутній і красивій державі вони мешкають. привернути увагу читачів до героїчного минулого України, відродити почуття патріотизму, вірності славетним традиціям нашої історії і повагу до сучасних героїв.

Так, в Центральній районній бібліотеці ім. М. Салтикова-Щедріна постійно розміщуються книжкові виставки з висвітленням важливих дат в становленні і розвитку нашої незалежної держави: «А Сотню вже зустріли небеса» (про тих, хто захищав наші права на Майдані), «Віє прапор український, віє вільний над країною», «А мій народ і був і є», «З Україною в серці».

Творчо та пізнавальна робота проводиться літературної вітальні «Обереги світла». У зворушливій атмосфері відбувся вечір пам'яті «Людяність в безодні пекла». Учасниками заходу стали член Міжнародної Асоціації журналістів, член Європейського форуму миру Комлик Людмила Олексіївна, в'язень Освенціма - Коломієць Іван Панасович та підпільниця, учасниця подій Другої світової війни - Віра Федорівна Волкова.

Традиційно до участі у заходах залучаються учні загальноосвітніх закладів району. Так, разом з учнями 6-7 класів середньої загальноосвітньої школи № 134 проведено літературний вечір «Рідне слово - воно бринить, хвилює душу». Перед присутніми виступив заслужений артист України, поет, перекладач Віктор Васильович Женченко

На одному з літературних вечорів «Культура – Купина неопалима, яка врятує націю мою» відомий бард, лауреат міжнародних конкурсів, полковник запасу Сергій Льовін засобом пісні поділився своїми думками щодо патріотизму серед військових і, як важливо в цей тяжкий час піснею і музикою підтримувати дух тих, хто перебуває в зоні АТО.

Значна увага приділяється патріотичному вихованню в бібліотеці ім. О. Кошового, де організовано широкий перегляд літератури «Історія змагань

за свободу через долі людей», книжкові виставки про славетних захисників нашої держави «Де козак, там і слава, і воля».

У бібліотеці ім. Остапа Вишні відвідувачі мали змогу ознайомитися з патріотичною літературою, звернувшись до полиць виставки «Патріотизм починається зі ставлення до своєї мови», адже своя мова – це одна з перших ознак незалежної держави.

Справжнім святом став літературно – музичний вечір, присвячений відзначенню річниці Другої світової війни «На скрижалях перемоги і скорботи» в бібліотеці імені Івана Кудрі. Музичні колективи юнацького центру «АРТ» зробили справжнє свято для ветеранів. Також відбувся захід – зустріч з в'язнями концтаборів та поневолених у фашистській Німеччині «Пам'ять подолання часу, подолання смерті»

Тему патріотичного виховання молоді підхопили звичайно й дитячі бібліотеки Печерської ЦБС.

У бібліотеці № 150 проводились просвітницькі години для школярів «Я тільки вчусь в собі себе долати, коли діймає смуток і зневіра, так хочу я, щоб Україна – мати була гарантом мрій моїх і віри», «Хто підійме наш стяг над світом ? Ми – в любові народжені діти», «Поховайте та вставайте, кайдани порвіть... За майбутнє України Світ переверніть!».

Для різних вікових груп учнів спеціалізованої школи № 47 ім. А. Макаренка проведені творча гра «У якій державі я живу», бесіда-діалог «Мій край чудовий – Україна!», мета яких – сприяти засвоєнню школярами почуття патріотизму до своєї держави і пошани до співвітчизників, які відстоювали незалежність України.

Бібліотека для дітей «Веселка» організувала урок державності «Україною звемо рідний край, де живемо», що розкрив перед маленькими читачами історію становлення незалежності нашої держави.

Багато заходів присвячено патріотичному вихованню відбулися в бібліотеці ім. М. Трублаїні – гра-конкурс «Любіть і знайте Україну», конкурс-забава «Козаки – лицарі духу», українознавчий туристичний вояж «Заповідними місцями рідного краю».

Окремо треба відмітити відкриття циклу тематичних виставок книжкових ілюстрацій „Честь і слава”, присвячених історії України та здобуткам українського народу в бібліотеці естетичного виховання. В рамках цього циклу читачі мали змогу ознайомитися з історією виникнення і розвитку українського козацтва, його життям, традиціями, побутом.

Сьогодні формується соціальне замовлення на ефективні виховні системи. Зростає увага до виховної роботи засобами музеїв. Створюються реальні умови для прояву творчих здібностей молоді. Сучасна молодь добре інформована щодо процесів в різних сферах науки, техніки, соціального життя.

Усе це створює сприятливі умови для розвитку національно – патріотичного виховання, як пріоритетної сфери соціального життя країни, підвищення його статусу та розвитку потенціалу, досягнення якісно нових

результатів у духовно – моральному, патріотичному, трудовому, художньо – естетичному вихованні підростаючого покоління.

Значну роль в цьому процесі відіграють музеї. Ряд виставок, що відкриваються протягом року, мають чітко виражене національно – патріотичне спрямування.

Активну участь у патріотичному вихованні молоді беруть Національний історико – архітектурний музей «Київська фортеця» Національний музей історії України в Другій світовій війні, Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, з якими тісно співпрацює Печерська районна в місті Києві державна адміністрація.

НІАМ «Київська фортеця» пропонує проведення в музейних приміщеннях тематичних екскурсій з елементами інтерактивну, спеціалізованих відкритих уроків, лекцій, майстер класів, КВЕСтів з історії України, козаччини, визвольних рухів та ін.

Лише з серпня по листопад 2015 року на території „Київської фортеці” проведено близько 6 заходів:

- з нагоди відзначення Дня Незалежності України - відкриття виставки соціального плакату „Українці здатні на неможливе”, конкурс дитячого малюнку „Україно, ти для мене диво”, учасниками якого стали учні шкіл печерського району та вихованці дитячих виправних колоній, тематична концертна програма з показом документального фільму „Моя Україна”, спеціально створеного для цього заходу.

- до Дня художника України – „Осінній бал” з виставкою робіт членів мистецьких спілок України;

- до Всесвітнього дня музики – „Музичний полудень”;

- до Дня захисника України – концертна програма;

- фотовиставка „Україна – європейський вибір” і т.ін.

Учасниками більшості заходів стали бійці із зони АТО, що перебувають на тимчасовому лікуванні у військовому шпиталі, волонтери, учні наших районних навчальних закладів.

Разом з музеєм розроблено програму виїзdnх лекцій «Музей в гостях у школи» для загальноосвітніх закладів району.

З метою ефективного використання потенціалу Лисогірського форту Київської фортеці розробляється програма по створенню літнього військово – історичного еколого – освітнього табору. Табір планується розмістити на території мальовничого земляного форту ХІХ ст. Учням пропонуватимуться цікаві програми:

- ознайомлення з історією фортифікації, озброєння, військового спорядження;

- ознайомлення з основами туристичної підготовки;

- ознайомлення з унікальним рослинним та тваринним світом Лисої гори;

- проведення різноманітних тематичних розважальних заходів, майстер класів, етнографічних бесід.

Також слід зазначити, що НІАМ «Київська фортеця» досягнути домовленості про співпрацю в рамках цієї програми з екологами, членами клубів військово – історичної реконструкції та представниками Червоного Хреста.

Активна робота в напрямку патріотичного виховання молоді ведеться в Національному музеї історії України в Другій світовій війні.

На постійній основі проводяться різноманітні заходи, а саме:

- захід до 125-річчя від Дня народження К. Осьмака «Кирило Осьмак – президент Української Головної Визвольної Ради. Розповіді, роздуми»;
- зустріч з Болеславом Кульчицьким, дитиною війни, свідком нацистського окупаційного режиму, автором книги «Листи до себе» - «Слово свідка»;
- музейний майстер-клас зі встановлення долі воїнів – учасників Другої світової війни на підставі архівних документів та інтернет-ресурсів «Документальний пошук загиблих військовослужбовців»;
- історичний квест для учнівської молоді Києва «Дорогами війни»;
- музейна майстерня «Птах, що здійснює мрії»;
- зустріч з дійсним членом European Academic Network on Romani Studies, к.і.н. Наталією Зіневич у рамках проекту «Музейна платформа історика»;
- урок пам'яті спільно з Департаментом вищої освіти Міністерства освіти та науки України «Етнічні злочини, як вияв тоталітаризму: депортація кримських татар 1944-го року»;
- урок, присвячений історії державних символів «Моя країна – Україна»;
- урок патріотизму «Вартові свободи», присвячений бійцям АТО на Сході України, чий матеріал представлений на виставці «Родинна пам'ять про війну. Збережено.»;
- музейні уроки до Дня Гідності й Свободи.

У тісній співпраці з Національним Києво-Печерським історико-культурним заповідником для школярів району, студентів також проводиться пізнавально-розвиваюча робота щодо утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України.

Так, у рамках відзначення Дня Києва-2015 на території заповідника відбувся калейдоскоп творчих барв Печерська „Мій Києве славний – мій граде ясний”, де відвідувачі мали змогу ознайомитися з творами народних ремесел, художніми полотнами, стати учасниками майстер-класів з виготовлення традиційних національних сувенірів, а також долучитися до виготовлення подарунків, маскувальної сітки та кікімор для бійців зони АТО. Разом з тим відбувалася концертна програма, виконувались музичні твори, присвячені рідному місту, державі.

„Я тобою, Україно, живу” - ще один захід організований спільно з Національним Києво-Печерським історико-культурним заповідником для

дітей пільгових категорій та інвалідів. Вони стали учасниками майстер-класів з малюнку, відвідали виставки на території заповідника.

З нагоди відзначення Дня української писемності і мови традиційно вшановується пам'ять Нестору Літописцю і спільно з керівництвом району та заповідника, працівниками райдержадміністрації, наукового відділу заповідника, учнями шкіл відбувається урочисте покладання квітів до пам'ятника Нестора Літописця.

Тематична екскурсія – квест (з елементами театралізації) „Гетьман Іван Мазепа та Києво-Печерська лавра”, інтелектуальні турніри „Клуб активних знавців” – такі цікаві форми впроваджені науковими співробітниками заповідника по залученню молоді до вивчення історії своєї держави.

Варто відзначити і роль дитячих музичних шкіл у патріотичному вихованні. На уроках музичної літератури вивчаються твори всесвітньовідомих українських композиторів. Інструменти, які довгий час перебували поза „модою” – бандура, сопілка, цимбали, завдяки талановитим, креативним викладачам зазвучали по-новому. Ці інструменти стали користуватися популярністю серед вихованців наших мистецьких закладів. Оскільки відкрито нові можливості для виконання популярних сьогодні сучасних творів, як от гурту „Океан Єльзи”, рок, джаз-композиції.

Вихованки Дитячої музичної школи № 4 ім. Д.Шостаковича, ансамбль „UNITED PEOPLE”, зробили джазову обробку „Гімну України”. Він неодноразово звучав на фестивалях джазової музики і викликав хвилю захоплення і гордості за нашу державу. До 200-річчя ювілею від Дня народження Т.Г.Шевченка директор Дитячої музичної школи № 27 написав кантату для оркестру народних інструментів „Козацька рада”.

Учні шкіл здобувають перемоги у різноманітних музичних міжнародних конкурсах і фестивалях, чим кожен раз підтверджують, що в Україні багато талановитої молоді, якою може пишатися наша країна.

Саме в цей час учениця Дитячої музичної школи № 27 Анна Гринчук представляє Україну в дитячому конкурсі „Євробачення”, що проходить у Болгарії.

Більшість художників, фотохудожників нашого району займають активну позицію щодо уславлення нашої країни, були учасниками революції гідності і навіть постраждали під час події на вул. Грушевського в лютому 2014 року. Мова йде про таких фотохудожників, як Олександр Тимошенко, Віктор Нагорний, Олег Кулайчук. Виставку фоторобіт з місць подій О.Тимошенка ми мали змогу переглядати на сайті Печерської райдержадміністрації та в галереї „Печерській”. Митець був поранений під час кривавих подій і довго лікувався.

Заслужений художник України, викладач інституту декоративно-прикладного мистецтва Марта Базак тихенько відвозила на своїй машині увесь день і ніч поранених до лікарень. Це лише маленька частина тих, хто не лише своєю творчою працею, але й справами доводить любов до свого народу. Її гобеленами захоплюється все зарубіжжя й кращі роботи можна побачити в музеях та території Лаври.

Окремо хочеться відзначити і роботи кінорежисерів, яких почуття обов’язку, любові до рідної Вітчизни спрямовували в зону АТО. Зокрема, вражаючи своєю правдою фільми Олександра Грачова, які ми презентували кілька вечорів на новому творчому майданчику Печерська – арка Хрещатик/Лютеранська, просто примушували зупинятись людей, а потім висловлювати почуття вдячності автору.

Кожна колекція, робота, які демонструють автентичність, національний колорит, створені нашими митцями – це можливість показати, що нам українцям є чим пишатись. Згадаємо, яку чудову виставку кераміки представлено приватним музеєм „Дивосвіт Трипілля”, та яку неповторну колекцію одягу з елементами трипільської культури створили колектив педагогів та студентів Інституту декоративно-прикладного мистецтва ім. Бойчука.

Недаремно є вислів : „Допоки є культура – є нація”.

Начальник відділу

Д.Маринич